



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Adran 3 Atodiad: Cymeradwyo Ymlaen Llaw

Llawlyfr
Rheoli
Datblygu

Llawlyfr Rheoli Datblygu

Adran 3 Atodiad

Cymeradwyo Ymlaen Llaw

Cynnwys

Adran

Is-adran

1 [Cyflwyniad](#)

2 [Amaethyddiaeth a Datblygu
Coedwigaeth](#)

Proses: Math o Ddatblygiad

Proses: Gofynion dilysu

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr
Awdurdod Cynllunio Lleol

Penderfyniad

Penderfyniad: Pan nad oes angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

Penderfyniad: Pan fydd angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

Hysbysiad cwblhau

3 [Datblygiad gan Weithredwyr
Systemau Cod Telegyfathrebu](#)

Proses: Math o Ddatblygiad

Proses: Gofynion dilysu

Proses: Ymgynghori

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr
Awdurdod Cynllunio Lleol

Penderfyniad

Penderfyniad: Pan nad oes angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

Penderfyniad: Pan fydd angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

Hysbysiad o Ddatblygiad Brys

4 [Dymchwel Adeiladau](#)

Proses: Math o Ddatblygiad

Proses: Gofynion dilysu

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr
Awdurdod Cynllunio Lleol

Penderfyniad

Penderfyniad: Pan nad oes angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

Penderfyniad: Pan fydd angen
cymeradwyaeth ymlaen llaw

5 [Terfynau Amser ar gyfer Cychwyn](#)

6 [Hawl i Apelio](#)

7 [Digolledu](#)

8 [Ffioedd](#)

9 [Cymhwyso'r Gyfarwydddeb](#)
[Cynefinoedd at y Broses](#)
[Cymeradwyo Ymlaen Llaw](#)

Y profion sy'n ofynnol gan y
Gyfarwydddeb Cynefinoedd

Mesurau lliniaru

Defnyddio amodau

Beth os na ellir rhoi
cymeradwyaeth?

Canllawiau pellach

8 [Gorfodi](#)

[Atodlen 1](#)

1.0 Cyflwyniad

- 1.1 Mae cymeradwyaeth ymlaen llaw yn broses ymgeisio syml a nodir yng Ngorchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y'i diwygiwyd) ("GPDO"). Mae'n caniatáu i rai datblygiadau fynd rhagddynt heb fod angen cais cynllunio llawn, ar yr amod bod y meini prawf a bennir yn y GPDO yn cael eu bodloni.
- 1.2 Cyn cychwyn gweithrediadau penodol, mae amodau'r dosbarth datblygu a ganiateir yn ei gwneud yn ofynnol i'r datblygwr wneud cais i'r awdurdod cynllunio lleol i ganfod a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, neu benderfyniad ynghylch a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw gan yr awdurdod cynllunio lleol, ar gyfer agweddau penodol ar y datblygiad. Mae'r broses ymgeisio hon yn ymdrin ag ystod gyfyngedig o faterion yn hytrach na'r ystyriaethau helaeth sy'n nodweddiadol o gais cynllunio llawn. Ar ôl cyflwyno cais, gellir ystyried y weithdrefn benderfynu yn broses dau gam. Yn gyntaf, bydd yr awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw a rhaid iddo roi gwybod i'r ceisydd am ei benderfyniad. Yn ail, os bydd yr awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, mae cam dau yn cynnwys ystyriaeth fanwl o'r wybodaeth a gyflwynwyd gan y ceisydd a naill ai caniatáu neu wrthod y gymeradwyaeth honno o fewn y cyfnod penodedig.
- 1.3 Mae'r atodiad hwn yn darparu cyngor gweithdrefnol ar gyfer y prosesau cymeradwyo ymlaen llaw sy'n cael eu defnyddio amlaf, a nodir yn Atodlen 2 i'r GPDO, yn benodol:
- Amaethyddiaeth (Rhan 6) a Datblygu Coedwigaeth (Rhan 7)
 - Gweithredwyr Systemau Cod Telegyfathrebu (Rhan 24)
 - Dymchwel Adeiladau (Rhan 31)
- 1.4 Mae'r atodiad hefyd yn nodi sut mae'n rhaid i awdurdodau cynllunio lleol roi sylw i ofynion y Gyfarwydddeb Cynefinoedd (Cyfarwydddeb 92/43/EEC ar gadwraeth cynefinoedd naturiol ac anifeiliaid a phlanhigion gwyllt) wrth ystyried cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw.
- 1.5 Mae'r canllawiau a ddarperir ar [gychwyn](#), [apelio](#), [digolledu](#), [ffioedd](#) a [gorfodi](#) yr un mor berthnasol i'r rhannau a grybwyllwyd a'u gweithdrefnau cymeradwyo. Rhoddir sylw i'r rhain gyda'i gilydd yn yr adrannau perthnasol isod.

2.0 Amaethyddiaeth a Datblygu Coedwigaeth

Proses: Math o ddatblygiad

- 2.1 Yn achos datblygiad amaethyddol ar dir amaethyddol sydd wedi'i gynnwys mewn unedau o 5 hectar neu fwy (Dosbarth A, Rhan 6 o'r GPDO), neu ddatblygiad coedwigaeth ar dir o unrhyw faint (Rhan 7), ni ellir arfer datblygiad sy'n cynnwys y gweithrediadau canlynol oni bai fod y ffermwr neu ddatblygwr

arall wedi gwneud cais i'r awdurdod cynllunio lleol am benderfyniad ynghylch a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer rhai manylion:

- adeiladau newydd,
- estyniadau a/neu newidiadau sylweddol i adeiladau presennol,
- ffurfio neu addasu ffyrdd amaethyddol a ffyrdd coedwigaeth,
- gwaith cloddio neu ddyddodion gwastraff penodol,
- gosod neu gydosod tanciau pysgod mewn unrhyw ddyfroedd.

- 2.2 Mae “estyniad sylweddol” a “newid sylweddol” yn golygu unrhyw estyniad neu newid i'r adeilad lle y byddai cynnwys ciwbig yr adeilad gwreiddiol yn cynyddu dros 10% neu y byddai uchder yr adeilad ar ôl ei ymestyn neu ei newid yn fwy nag uchder yr adeilad gwreiddiol¹.
- 2.3 Mewn Parciau Cenedlaethol ac mewn rhai ardaloedd sy'n agos i Barc Cenedlaethol Eryri (tir Erthygl 1(6))², mae pob estyniad a newid i adeiladau yn ddarostyngedig i'r weithdrefn hon ac mae gosod neu gydosod tanciau pysgod mewn unrhyw ddyfroedd yn golygu bod yn rhaid gwneud cais cynllunio i'r awdurdod cynllunio lleol.
- 2.4 Nid yw'r mathau o ddatblygiad ar unedau amaethyddol llai na 5 hectar (ond dim llai na 0.4 hectar) y mae'r GPDO hefyd yn rhoi caniatâd cynllunio ar eu cyfer (gweler Dosbarth B, Rhan 6 o Atodlen 2) yn ddarostyngedig i'r weithdrefn benderfynu, ac eithrio ar dir Erthygl 1(6), lle mae'r weithdrefn yn berthnasol i estyniadau a newidiadau i adeiladau a darparu, ad-drefnu neu newid ffyrdd.
- 2.5 Gall lleoli adeilad amaethyddol neu goedwigaeth newydd, ffordd, gwaith cloddio neu ddyddodiad gwastraff, neu danc pysgod gael effaith sylweddol ar y dirwedd gyfagos. Dylid cymhathu datblygiadau i'r dirwedd heb amharu ar y swyddogaethau y bwriedir iddynt eu cyflawni. Mae rhagor o gyngor ar ddyluniad, edrychiad a lleoliad datblygiadau amaethyddol a choedwigaeth ar gael yn Atodiad A [Nodyn Cyngor Technegol \(TAN\) 6: Cynllunio ar gyfer Cymunedau Gwledig Cynaliadwy \(2010\)](#). Mae egwyddorion cyffredinol dylunio da wedi'u nodi yn Adran 3 o [Bolisi Cynllunio Cymru](#) ac ymhelaethir ymhellach arnynt yn [Nodyn Cyngor Technegol 12: Dylunio \(2016\)](#).

Proses: Gofynion dilysu

- 2.6 I fod yn gais dilys, mae paragraffau A.2 a B.6 Rhan 6, a pharagraff A.2(1) Rhan 7 o'r GPDO yn mynnu bod y canlynol ynghlwm wrth gais am gymeradwyaeth ymlaen llaw:
- disgrifiad ysgrifenedig o'r datblygiad arfaethedig,
 - disgrifiad ysgrifenedig o'r deunyddiau i'w defnyddio,
 - cynllun yn dangos y safle;

¹ Fel y diffinnir ym Mharagraff D.1 o Ran 6, a Pharagraff A.3 o Ran 7 o Atodlen 2 i'r GPDO.

² Fel y diffinnir yn Erthygl 1(6) o'r GPDO.

- y ffi gywir.

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr Awdurdod Cynllunio Lleol

- 2.7 Ar ôl cyflwyno manylion i'w cymeradwyo o dan delerau'r GPDO, dylid anelu at werthuso effaith y datblygiad ar y dirwedd o ran amwynder gweledol. Ar ben hynny, mae'n hanfodol cadw henebion a'r ardaloedd cyfagos, safleoedd archaeolegol, adeiladau rhestredig a'u lleoliadau, ac ardaloedd o werth cadwraeth natur cydnabyddedig. Wrth wneud eu penderfyniad, gall awdurdodau cynllunio lleol ystyried y canlynol:
- Lleoliad, dyluniad ac edrychiad allanol adeilad amaethyddol neu goedwigaeth newydd arfaethedig, a'i berthynas â'r hyn sydd o'i gwmpas.
 - Lleoliad a dulliau adeiladu ffyrdd.
 - Lleoliad gwaith cloddio neu ddyddodion gwastraff sydd, yn unigol neu gyda'i gilydd, yn fwy na 0.5 hectar yn yr uned.
 - Lleoliad ac edrychiad tanciau pysgod (cewyll).
- 2.8 Dylid ystyried y manylion yn debyg iawn i geisiadau am gymeradwyaeth ar gyfer materion a gedwir yn ôl ar ôl rhoi caniatâd cynllunio amlinellol. Wrth weithredu'r rheolaethau hyn, dylai awdurdodau cynllunio lleol bob amser roi ystyriaeth lawn i anghenion gweithredol y diwydiannau amaethyddol a choedwigaeth, ac i'r angen i osgoi gosod unrhyw ofynion diangen neu rhy gostus. Yn aml, bydd amcanion cadwraeth hirdymor yn cael eu cyflawni orau drwy sicrhau bod yr economi wledig, gan gynnwys ffermio a choedwigaeth sy'n amlwg yn y dirwedd wledig, yn gallu gweithredu'n llwyddiannus.
- 2.9 Mae ystyriaethau arbennig yn berthnasol i ffyrdd coedwigaeth. Fel arfer, bydd ffordd newydd yn helpu i blannu coed newydd neu gynaeafu coed. Mae hyn yn amodol ar drefn drwyddedu ar wahân drwy Cyfoeth Naturiol Cymru, sy'n cynnwys ymgynghori ag awdurdodau lleol a chyrff eraill. Dylai ymgeiswyr nodi unrhyw gynigion ar gyfer ffyrdd yn eu cais trwyddedu i sicrhau bod derbynioldeb amgylcheddol ffyrdd newydd a lleoli a thirlunio'r coetir yn cael eu hystyried gyda'i gilydd. Ni ddylai awdurdodau cynllunio lleol arfer eu hawl i alw am fanylion llawn ffyrdd a oedd wedi cael eu cynnwys mewn cais am drwydded a'u cymeradwyo gan Cyfoeth Naturiol Cymru ar ôl ymgynghori â'r awdurdod lleol.

Penderfyniad:

- 2.10 Mae gan yr awdurdod cynllunio lleol 28 diwrnod i benderfynu a rhoi gwybod i'r ceisydd os oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer manylion y datblygiad arfaethedig. Mae'r cyfnod hwn yn dechrau o'r diwrnod ar ôl i'r awdurdod cynllunio lleol gael cais dilys. Nid oes lle i ymestyn y cyfnod penderfynu (hy cam un – penderfynu a oes angen cymeradwyaeth ymlaen

llaw), ac ni ddylai'r cam dewisol, cam dau (hy lle mae angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, rhoi neu wrthod y gymeradwyaeth honno) gael ei sbarduno am resymau amherthnasol. Felly, rhaid i awdurdodau cynllunio lleol wirio'n gynnar yn ystod y cyfnod penderfynu bod y datblygiad arfaethedig yn elwa ar hawliau datblygu a ganiateir (ac nad oes angen cais cynllunio ar ei gyfer) er mwyn caniatáu digon o amser i ystyried lle mae angen cymeradwyaeth ymlaen llaw.

- 2.11 Ar yr amod bod holl ofynion y GPDO yn cael eu bodloni, ni ddylid ystyried yr egwyddor o ganiatáu'r datblygiad ai peidio. Dim ond mewn achosion lle mae'r awdurdod yn credu bod cynnig penodol yn debygol o gael effaith sylweddol ar yr hyn sydd o'i gwmpas y byddai Llywodraeth Cymru'n ystyried ei bod yn angenrheidiol i'r awdurdod fynnu bod cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw yn cael ei gyflwyno'n ffurfiol.
- 2.12 Yn aml, bydd cyfle am drafodaethau anffurfiol gyda'r datblygwr cyn cyflwyno cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw i'r awdurdod cynllunio lleol. O'u rhan nhw, efallai y bydd datblygwyr yn ei gweld hi'n ddefnyddiol darparu mwy na'r wybodaeth sylfaenol sy'n ofynnol gan y GPDO wrth roi gwybod i awdurdodau am eu cynigion, os yw hyn ar gael yn rhwydd. Er enghraifft, gallai cynlluniau neu frasluniau ychwanegol ar gyfer adeilad newydd arfaethedig egluro effaith weledol y cynnig.

Penderfyniad: Pan nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 2.13 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, gall y datblygiad fynd yn ei flaen:
- pan fydd y gweithredwr yn cael hysbysiad ysgrifenedig o benderfyniad o'r fath; neu
 - ar ôl i'r cyfnod penderfynu o 28 diwrnod ddod i ben.
- 2.14 Dylai'r awdurdod roi hysbysiad o unrhyw benderfyniad cyn gynted ag y bo modd, yn hytrach na chaniatáu i'r cyfnod o 28 diwrnod ddod i ben heb hysbysu'r ceisydd. Felly, mae angen i'r awdurdod greu a defnyddio ffyrdd dibynadwy a dilysadwy o roi gwybod i'r ceisydd am hysbysiad o'r fath.
- 2.15 Rhaid i'r datblygiad gael ei gyflawni yn unol â'r manylion a gyflwynwyd gyda'r cais am y penderfyniad neu fel y cytunir fel arall yn ysgrifenedig gan yr awdurdod.

Penderfyniad: Pan fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 2.16 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu o fewn y cyfnod penderfynu o 28 diwrnod bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, bydd ganddo wyth wythnos o ddyddiad dilysu'r cais i gyhoeddi ei benderfyniad, neu gyfnod hirach y cytunir arno'n ysgrifenedig (gweler Erthygl 23 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012 ("DMPWO")).

- 2.17 Mae paragraffau A.2(2)(iv)(aa) a B.6(b) o Ddosbarthiadau A a B yn y drefn honno o Ran 6 a pharagraff A.2(1)(d)(i) o Ran 7 o'r GPDO yn mynnu bod y ceisydd yn arddangos hysbysiad safle ar neu ger y tir y mae'r datblygiad arfaethedig i'w gyflawni arno. Rhaid arddangos yr hysbysiad o fewn 28 diwrnod i'r dyddiad yr oedd yr awdurdod cynllunio lleol wedi hysbysu'r ceisydd bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, a rhaid iddo fod yn ei le am ddim llai na 21 diwrnod. Bydd yr hysbysiad safle yn cynnwys:
- enw'r ceisydd,
 - cyfeiriad neu leoliad y datblygiad arfaethedig,
 - disgrifiad o'r datblygiad a'r deunyddiau arfaethedig,
 - datganiad bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer dyluniad, lleoliad ac edrychiad allanol yr adeilad, neu leoliad a dull adeiladu'r ffordd breifat,
 - enw a chyfeiriad yr awdurdod cynllunio lleol,
 - llofnod a dyddiad ar ran y ceisydd.
- 2.18 Os yw'r hysbysiad, heb unrhyw fai neu fwriad ar ran y ceisydd, yn cael ei dynnu, ei guddio neu ei ddifwyno yn ystod y cyfnod o 21 diwrnod, dylid ystyried bod y ceisydd wedi cydymffurfio â'r gofyniad hwn. Fodd bynnag, disgwylir i'r ceisydd gymryd camau rhesymol i ddiogelu'r hysbysiad ac arddangos un newydd os caiff ei dynnu neu ei ddifrodi.
- 2.19 Yn amodol ar y meini prawf arferol sy'n rheoli'r defnydd o amodau mewn caniatâd cynllunio, gellir gosod amodau pan roddir cymeradwyaeth. Mae canllawiau ar amodau cynllunio ar gael yng [Nghylchlythyr Llywodraeth Cymru 016/2024:Defnyddio amodau cynllunio i reoli datblygu](#).

Hysbysiad cwblhau:

- 2.20 Ar gyfer datblygiadau penodol o dan Ran 6 (Adeiladau a Gweithrediadau Amaethyddol) y GPDO, mae'n rhaid i'r datblygwr hysbysu'r awdurdod cynllunio lleol yn ysgrifenedig o fewn saith diwrnod i gwblhau'r datblygiad yn sylweddol. Dyma'r mathau o ddatblygiadau sy'n golygu bod yr hysbysiad hwn yn ofynnol:
- Dosbarth A(a)- codi, ymestyn neu newid adeilad
 - Dosbarth B(a)- ymestyn neu newid adeilad amaethyddol

3.0 Datblygiad gan Weithredwyr Systemau Cod Telegyfathrebu

Proses: Math o ddatblygiad

- 3.1 O dan baragraff A.2(4) o Ran 24 o'r GPDO, mae datblygiad penodol a ganiateir yn amodol ar y gweithredwr yn gwneud cais i'r awdurdod cynllunio lleol am benderfyniad ynghylch a fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer manylion penodol. Mae hyn yn berthnasol i ddatblygiad Dosbarth A (oni bai ei

bod yn argyfwng, gweler adran 3.26-3.29 isod) sy'n cynnwys adeiladu, gosod, newid neu ddisodli:

- (i) mast;
- (ii) antena ar adeilad neu strwythur (heblaw mast) lle byddai'r antena (gan gynnwys unrhyw strwythur ategol) chwe metr yn fwy nag uchder yr adeilad neu'r strwythur lle mae'n cael ei osod neu y bydd yn cael ei osod;
- (iii) blwch ffôn cyhoeddus;
- (iv) uned cyfarpar radio lle mae cyfaint unrhyw ddatblygiad unigol yn fwy na 2.5 metr ciwbic;

- 3.2 Ar gyfer datblygiad o'r fath, rhaid i'r datblygwr wneud cais i'r awdurdod cynllunio lleol am ei benderfyniad ynghylch a fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer lleoliad ac edrychiad y datblygiad arfaethedig. Bydd gan yr awdurdod cynllunio lleol 56 diwrnod, gan ddechrau ar y dyddiad y mae'n cael cais dilys, i benderfynu a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer y lleoliad a'r edrychiad, ac i hysbysu'r ymgeisydd am y penderfyniad i wrthod neu i roi'r gymeradwyaeth honno. Nid oes pŵer i ymestyn y cyfnod o 56 diwrnod. Os na fydd penderfyniad yn cael ei wneud, neu os na fydd yr awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu'r datblygwr am ei benderfyniad o fewn 56 diwrnod, tybir bod caniatâd wedi'i roi.

Proses: Gofynion dilysu

- 3.3 Mae paragraff A.3(4) o Ran 24 yn mynnu bod y canlynol ynghlwm wrth gais i'r awdurdod cynllunio lleol³:
- a) cyfeiriad cyswllt y datblygwr a'i gyfeiriad e-bost os oes ganddo un;
 - b) disgrifiad ysgrifenedig o'r datblygiad arfaethedig;
 - c) cynllun yn nodi ei leoliad arfaethedig;
 - d) tystiolaeth bod y perchennog neu denant amaethyddol y tir y mae'r cais yn berthnasol iddo wedi cael eu hysbysu am y datblygiad arfaethedig;
 - e) pan fo'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys gosod mast o fewn 3 cilomedr i berimedr maes glanio, tystiolaeth bod yr Awdurdod Hedfan Sifil, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Amddiffyn neu weithredwr y maes glanio (fel y bo'n briodol) wedi cael hysbysiad o'r cynnig;
 - f) y ffi gywir.
- 3.4 Hefyd, ar gyfer datblygiad sy'n ymwneud ag adeiladu neu osod un antena neu fwy (oni bai eu bod i gyd yn antena cell fach), rhaid i'r cais hefyd gynnwys datganiad y bydd yr offer a'r gosodiad, wrth eu hadeiladu neu eu gosod, yn cydymffurfio'n llawn â chanllawiau'r Comisiwn Rhyngwladol ar Ddiogelu rhag Ymbelydredd nad yw'n Ïoneiddio (ICNIRP).
- 3.5 Mae rhagor o ganllawiau ar gael yn y [Cod Arferion Gorau ar gyfer Datblygu Rhwydweithiau Ffonau Symudol](#), gan gynnwys gwybodaeth ychwanegol y mae

³ Gweler Rhestr 12 yn Adran 7 Atodiad: Ceisiadau Cynllunio – Rhestrau o Ofynion Dilysu

gweithredwyr yn cael eu hannog yn gryf i'w darparu i'r awdurdod cynllunio lleol wrth wneud cais.

- 3.6 Rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol anfon cadarnhad at y datblygwr o'r dyddiad y cafwyd y cais ac yr ystyrir ei fod yn ddilys. Dyddiad cael cais dilys, yn unol â'r diffiniad yn Rhan 24 o'r GPDO, yw diwrnod cyntaf y cyfnod penderfynu o 56 diwrnod.

Proses: Ymgynghori

- 3.7 Ar ôl cael cais dilys, rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol:

- (a) Ar gyfer datblygiad sydd, yn eu barn hwy, yn perthyn i gategori a nodir yn y tabl yn [atodlen 4 i'r DMPWO](#) (fel y'i diwygiwyd), ymgynghori â'r awdurdod neu'r person a grybwyllir mewn perthynas â'r categori hwnnw, ac eithrio—
 - i. mai'r awdurdod cynllunio lleol yw'r awdurdod a grybwyllir felly; neu
 - ii. bod yr awdurdod neu'r person a grybwyllir felly wedi hysbysu'r awdurdod cynllunio lleol nad yw'n dymuno ymgynghori,a rhoi o leiaf 14 diwrnod i'r ymgynghoreion gyflwyno sylwadau.
- (b) Yn achos datblygiad nad yw'n cyd-fynd â darpariaethau'r cynllun datblygu sydd mewn grym yn ardal y tir sy'n berthnasol i'r cais neu a fyddai'n effeithio ar hawl tramwy y mae [Rhan 3 o Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981](#) (hawliau tramwy cyhoeddus) yn berthnasol iddi, rhoi hysbysiad o'r datblygiad arfaethedig yn y ffurf briodol a nodir yn Atodlen 3 i'r DMPWO (fel y'i diwygiwyd)—
 - i. drwy arddangos ar y safle mewn o leiaf un man ar y tir neu ger y tir sy'n berthnasol i'r cais am ddim llai na 21 diwrnod a
 - ii. drwy hysbysebu'n lleol.
- (c) Yn achos datblygiad nad yw'n perthyn i baragraff (b) uchod ond sy'n cynnwys datblygiad a gyflawnir ar safle sydd ag arwynebedd o un hectar neu fwy, rhoi hysbysiad o'r datblygiad arfaethedig yn y ffurf briodol a nodir yn [Atodlen 3 i'r DMPWO](#) (fel y'i diwygiwyd)—
 - i. drwy arddangos ar y safle mewn o leiaf un man ar y tir neu ger y tir sy'n berthnasol i'r cais am ddim llai na 21 diwrnod, neu
 - ii. drwy hysbysu unrhyw berchennog neu feddiannydd cyffiniol, a
 - iii. drwy hysbysebu'n lleol.
- (d) Yn achos datblygiad nad yw'n perthyn i baragraffau (b) na (c) uchod, rhoi hysbysiad o'r datblygiad arfaethedig yn y ffurf briodol a nodir yn Atodlen 3 i'r DMPWO (fel y'i diwygiwyd)—
 - i. drwy arddangos ar y safle mewn o leiaf un man ar y tir neu ger y tir sy'n berthnasol i'r cais am ddim llai na 21 diwrnod, neu
 - ii. drwy hysbysu unrhyw berchennog neu feddiannydd cyffiniol.

- 3.8 Dylai'r awdurdod cynllunio lleol ddechrau ymgynghori a hysbysu fel y nodir yn y DMPWO cyn gynted ag y bo modd ar ôl cael cais dilys. Mae hyn er mwyn caniatáu digon o amser i ystyried y cais yng ngoleuni'r sylwadau a geir oherwydd yr angen i wneud penderfyniad o fewn y cyfnod o 56 diwrnod.
- 3.9 Rhaid i awdurdodau cynllunio lleol ystyried unrhyw sylwadau perthnasol a geir. Efallai y bydd hefyd yn dymuno trafod addasiadau posibl i'r datblygiad arfaethedig gyda'r datblygwr i liniaru pryderon a godir gan ymgynghoreion penodol.

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr Awdurdod Cynllunio Lleol

- 3.10 Gall y ffactorau i'w hystyried wrth benderfynu ar y cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw mewn cysylltiad ag edrychiad y mast a'r cyfarpar ategol gynnwys deunyddiau, lliw a dyluniad. Mae'n bosibl y bydd defnyddio deunyddiau a lliw priodol yn galluogi mast i weddu'n haws i'r amgylchedd. Mae'r nodweddion dylunio y gallai awdurdod fod eisiau eu hystyried yn gynnwys dimensiynau; siâp cyffredinol; ac a yw'r gwaith adeiladu'n soled neu'n ffurfio fframwaith agored. Dylent hefyd ystyried, gyda'r datblygwr, a oes dyluniadau amgen ar gael a allai fod yn fwy addas i'r amgylchedd lleol.
- 3.11 Gall y ffactorau sy'n ymwneud â lleoli gynnwys:
- uchder y safle mewn perthynas â'r tir o'i amgylch;
 - bodolaeth nodweddion topograffig a llystyfiant naturiol;
 - yr effaith ar y nenlinell neu'r gorwel;
 - y safle fel y bydd yn cael ei weld o unrhyw ochr, gan gynnwys o'r tu allan i ardal yr awdurdod ei hun;
 - y safle mewn perthynas ag ardaloedd sydd wedi'u dynodi am eu gwerth golygfaol neu gadwraeth;
 - y safle mewn perthynas â mastiau, strwythurau neu adeiladau presennol, gan gynnwys adeiladau o gymeriad hanesyddol neu draddodiadol;
 - y safle mewn perthynas ag eiddo preswyl.
- 3.12 Wrth ystyried lleoliad ac edrychiad mast ynghyd â'i ddatblygiad cysylltiedig, bydd cwmplas y gwaith tirweddu a sgrinio i leihau effaith y datblygiad ar yr hyn sydd o'i amgylch yn ystyriaeth bwysig.
- 3.13 Mae rhagor o ganllawiau ar leoli a dylunio ar gael yn y [Cod Arferion Gorau ar gyfer Datblygu Rhwydweithiau Ffonau Symudol](#).

Penderfyniad:

- 3.14 Bydd gan yr awdurdod cynllunio lleol 56 diwrnod, gan ddechrau ar y dyddiad y mae'n cael cais dilys, i benderfynu a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer y lleoliad a'r edrychiad, ac i hysbysu'r ymgeisydd am y penderfyniad i

wrthod neu i roi'r gymeradwyaeth honno. Mae hyn yn wahanol i'r broses cymeradwyo ymlaen llaw arall ar gyfer Rhannau 6,7 a 31 y cyfeirir atynt hefyd yn yr atodiad hwn, ac mae gan awdurdodau cynllunio lleol 8 wythnos ar ôl hysbysu bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw i roi neu i wrthod y gymeradwyaeth honno.

- 3.15 Nid oes pŵer i ymestyn y cyfnod o 56 diwrnod. Os na fydd penderfyniad yn cael ei wneud, neu os na fydd yr awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu'r datblygwr am ei benderfyniad o fewn 56 diwrnod, tybir bod caniatâd wedi'i roi.
- 3.16 Yn unol â hynny, gall ei gwneud yn anodd i awdurdodau cynllunio lleol ddefnyddio'r pwyllgor cynllunio wrth benderfynu ar geisiadau am gymeradwyaeth ymlaen llaw, ac felly dylid cynnwys trefniadau effeithiol i ddirprwyo'r gwaith o wneud penderfyniadau i swyddogion yng nghynllun dirprwyo pob awdurdod.

Penderfyniad: Pan nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 3.17 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, gall y datblygiad fynd yn ei flaen:
- pan fydd y gweithredwr yn cael hysbysiad ysgrifenedig o benderfyniad o'r fath; neu
 - ar ôl i'r cyfnod penderfynu o 56 diwrnod ddod i ben.
- 3.18 Dylai'r awdurdod roi hysbysiad o unrhyw benderfyniad cyn gynted ag y bo modd, yn hytrach na chaniatáu i'r cyfnod o 56 diwrnod ddod i ben heb hysbysu'r ceisydd. Felly, mae angen i'r awdurdod greu a defnyddio ffyrdd dibynadwy a dilysadwy o roi gwybod i'r ceisydd am hysbysiad o'r fath.
- 3.19 Rhaid i'r datblygiad gael ei gyflawni yn unol â'r manylion a gyflwynwyd gyda'r cais am y penderfyniad neu fel y cytunir fel arall yn ysgrifenedig gan yr awdurdod.

Penderfyniad: Pan fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 3.20 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer lleoliad a/neu edrychiad y datblygiad arfaethedig, dylai roi hysbysiad ysgrifenedig prydlon i'r gweithredwr o'r penderfyniad hwnnw.
- 3.21 Yn dilyn hyn, rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol sicrhau bod y ceisydd yn cael ei benderfyniad ysgrifenedig i roi neu i wrthod cymeradwyaeth cyn diwedd y cyfnod penderfynu o 56 diwrnod.
- 3.22 Pan fydd yr awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu'r ceisydd bod cymeradwyaeth wedi'i rhoi o fewn y cyfnod o 56 diwrnod, caiff y datblygiad ddechrau ar ôl cael y penderfyniad hwnnw. Pan fydd yr awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu'r ceisydd bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ond wedyn yn methu rhoi neu wrthod

cymeradwyaeth o fewn y cyfnod o 56 diwrnod, caiff y datblygiad fynd rhagddo ar ôl i'r cyfnod hwnnw ddod i ben.

- 3.23 Yn y naill achos a'r llall, rhaid i'r datblygiad gael ei gyflawni yn unol â'r manylion a gyflwynwyd gyda'r cais neu fel y cytunir fel arall yn ysgrifenedig gan yr awdurdod cynllunio lleol lle rhoddwyd hysbysiad. Gall yr awdurdod cynllunio lleol gytuno'n ysgrifenedig ar fân ddiwygiadau i'r manylion gwreiddiol a gymeradwywyd ymlaen llaw o dan baragraff A.3(8) o Ran 24.
- 3.24 Gall yr awdurdod cynllunio lleol wrthod cymeradwyaeth i'r lleoliad a/neu'r edrychiad os yw'n credu bod cyfiawnhad dros hynny. Rhaid i'r awdurdod wneud hynny drwy hysbysu'r ceisydd, o fewn y cyfnod penderfynu o 56 diwrnod, o'i benderfyniad i wrthod cymeradwyaeth. Rhaid rhoi rhesymau dros wrthod.
- 3.25 Pan fydd awdurdod yn credu y gellir cyfiawnhau gwrthod cymeradwyaeth, dylai drafod gyda'r gweithredwr yn gyntaf ynghylch y posibilrwydd o addasu lleoliad a/neu edrychiad y datblygiad arfaethedig. Wrth arfer y pŵer hwn, dylai'r awdurdod cynllunio lleol ystyried y rhwymedigaethau ar weithredwyr systemau cod i ddarparu gwasanaeth, ac o gyfyngiadau technegol ar ddatblygu rhwydweithiau.

Hysbysiad o Ddatblygiad Brys

- 3.26 Nid yw'r weithdrefn cymeradwyo ymlaen llaw yn berthnasol i waith datblygu brys a wneir o dan Ran 24 o'r GPDO. Mae hyn yn caniatáu i weithredwyr wneud gwaith hanfodol i gynnal neu adfer gwasanaethau telegyfathrebu heb gael caniatâd ymlaen llaw gan yr awdurdod cynllunio lleol.
- 3.27 Mae unrhyw ddatblygiad Rhan 24 a gyflawnir mewn argyfwng yn amodol, o dan baragraff A.3(11), ar y gofyniad bod yn rhaid i'r gweithredwr roi hysbysiad ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio lleol o ddatblygiad o'r fath cyn gynted ag y bo'n bosibl ar ôl i'r argyfwng godi. Dylid nodi bod y gofyniad i hysbysu'r awdurdod cynllunio lleol ar wahân i'r gofyniad o dan Ddeddf Bywyd Gwylt a Chefn Gwlad 1981 lle hysbysir Cyfoeth Naturiol Cymru cyn gynted â phosibl ar ôl i ddatblygiadau brys ddigwydd ar Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.
- 3.28 Er nad oes diffiniad statudol o'r hyn a fyddai'n cael ei ystyried yn ddatblygiad brys o dan Ran 24 o'r GPDO, gall y diffiniad o 'waith brys' a roddir ym mharagraff 51(9) o Atodlen 3A i Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 fod yn ganllaw cyffredinol yng nghyd-destun datblygiad gan weithredwyr systemau cod telegyfathrebu:

ystyr "*gwaith brys*" yw gwaith a wneir er mwyn atal unrhyw beth sydd eisoes yn digwydd, neu i atal unrhyw beth sydd ar fin digwydd, ac sy'n debygol o beri—

- a) perygl i bobl neu eiddo,
- b) amhariad ar unrhyw wasanaeth a ddarperir gan rwydwaith y gweithredwr, neu

- c) golled sylweddol i'r gweithredydd,
ac unrhyw waith arall y mae'n rhesymol (o dan yr holl amgylchiadau) ei
wneud gyda'r gwaith hwnnw.

3.29 Penderfynir a yw datblygiad penodol yn ddatblygiad brys ar sail ffeithiau'r achos unigol.

4.0 Dymchwel Adeiladau

Proses: Math o ddatblygiad

- 4.1 Mae bron bob math o waith dymchwel gweithrediadau adeiladu yn waith datblygu sydd angen caniatâd cynllunio (gweler adran 3.5 o'r Llawlyfr Rheoli Datblygu). Fodd bynnag, mae hawliau datblygu eang a ganiateir yn cael eu rhoi gan Ddosbarth A, Rhan 31 o Atodlen 2 i'r GPDO ar gyfer dymchwel unrhyw weithrediad adeiladu⁴ sy'n cynnwys dymchwel adeilad.
- 4.2 Mae'r gwaith dymchwel a ganiateir gan Ddosbarth A o Ran 31 o'r GPDO yn amodol ar y datblygwr yn gwneud cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw i'r awdurdod cynllunio lleol, fel y nodir ym mharagraff A.2(b). Mae'r cais hwn yn galluogi'r awdurdod cynllunio lleol i benderfynu, o fewn cyfnod penderfynu o 28 diwrnod, a fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw gan yr awdurdod i'r dull dymchwel ac unrhyw waith adfer arfaethedig ar y safle. Mae hyn yn rhoi'r modd i awdurdodau cynllunio lleol reoleiddio manylion y gwaith dymchwel er mwyn lleihau ei effaith ar amwynder lleol.
- 4.3 Fodd bynnag, nid yw'r hawliau datblygu a ganiateir hyn yn berthnasol os yw cyflwr anniogel/amhreswyladwy'r adeilad yn ganlyniad i weithredu neu ddiffyg gweithredu gan unrhyw berson sydd â buddiant yn y tir y mae'r adeilad yn sefyll arno, a bod modd ei wneud yn ddiogel drwy waith atgyweirio neu waith i roi cymorth dros dro. Bydd angen cais cynllunio yn yr amgylchiadau hyn.
- 4.4 Mae dau amgylchiad lle nad oes angen cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw. Yn gyntaf, lle mae'r gwaith dymchwel yn perthyn i'r diffiniad o "waith dymchwel wedi'i eithrio", fel y mae'n cael ei ddiffinio ym mharagraff A.3:
 - a) ar dir sy'n destun caniatâd cynllunio, ar gyfer ailddatblygu'r tir, a roddwyd ar gais neu y tybir ei fod wedi'i roi o dan Ran III o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990;
 - b) y mae'n rhaid ei gyflawni neu y caniateir ei gyflawni gan neu o dan unrhyw ddeddfiad, neu
 - c) y mae'n rhaid ei gyflawni yn rhinwedd rhwymedigaeth berthnasol.
- 4.5 Yn ail, lle mae angen dymchwel ar frys am resymau iechyd neu ddiogelwch. Fodd bynnag, rhaid i'r datblygwr, cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol, roi cyfiawnhad ysgrifenedig i'r awdurdod cynllunio lleol dros y gwaith dymchwel.

⁴ Fel y diffinnir yn adran 55 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990

- 4.6 Sylwch fod hawliau datblygu a ganiateir pellach hefyd yn cael eu darparu yn Nosbarth B Rhan 31 o'r GPDO, yn benodol ar gyfer unrhyw weithrediad adeiladu sy'n cynnwys dymchwel y cyfan neu unrhyw ran o unrhyw giât, ffens, wal neu ddull amgáu arall. Nid oes cyfyngiadau nac amodau ar yr hawl datblygu hon a ganiateir ac nid yw'r weithdrefn cymeradwyo ymlaen llaw yn berthnasol.
- 4.7 Mae angen Caniatâd Ardal Gadwraeth hefyd ar gyfer dymchwel y rhan fwyaf o adeiladau mewn ardal gadwraeth (gweler adran 161(1) o Ddeddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2023).

Proses: Gofynion dilysu

- 4.8 Mae paragraff A.2(b)(ii) o Ran 31 yn mynnu bod y canlynol ynghlwm wrth gais i'r awdurdod cynllunio lleol⁵:
- Disgrifiad ysgrifenedig o'r datblygiad arfaethedig;
 - Datganiad bod y ceisydd wedi arddangos hysbysiad safle yn unol ag A.2(b)(iii) o Ran 31 o Atodlen 2 i Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Datblygu Cyffredinol a Ganiateir) 1995 (fel y'i diwygiwyd);
 - Y ffi gywir.
- 4.9 Ar ôl cyflwyno'r cais i'r awdurdod cynllunio lleol, rhaid i'r ceisydd arddangos hysbysiad safle ar neu ger y tir lle mae'r adeilad sydd i'w ddymchwel wedi'i leoli. Rhaid i'r hysbysiad fod yn ei le am ddim llai na 21 diwrnod o'r cyfnod penderfynu o 28 diwrnod, sy'n dechrau ar y dyddiad y cyflwynwyd y cais i'r awdurdod cynllunio lleol. Bydd yr hysbysiad safle yn cynnwys:
- a) enw'r ceisydd,
 - b) disgrifiad, gan gynnwys cyfeiriad, o'r adeilad neu'r adeiladau y bwriedir eu dymchwel,
 - c) datganiad bod y ceisydd wedi gwneud cais i'r awdurdod cynllunio lleol am benderfyniad ynghylch a fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw gan yr awdurdod i'r dull dymchwel ac unrhyw waith adfer arfaethedig ar y safle,
 - d) y dyddiad y mae'r ceisydd yn bwriadu gwneud y gwaith dymchwel,
 - e) enw a chyfeiriad yr awdurdod cynllunio lleol.
- 4.10 Dylid llofnodi a dyddio'r hysbysiad safle gan neu ar ran yr ymgeisydd.
- 4.11 Os yw'r hysbysiad, heb unrhyw fai neu fwriad ar ran y ceisydd, yn cael ei dynnu, ei guddio neu ei ddifwyno yn ystod y cyfnod o 21 diwrnod, dylid ystyried bod y ceisydd wedi cydymffurfio â'r gofyniad hwn. Fodd bynnag, disgwylir i'r ceisydd gymryd camau rhesymol i ddiogelu'r hysbysiad ac arddangos un newydd os caiff ei dynnu neu ei ddifrodi.

⁵ Gweler Rhestr 13 yn Adran 7 Atodiad: Ceisiadau Cynllunio – Rhestrau o Ofynion Dilysu

Proses: Ystyriaethau ar gyfer yr Awdurdod Cynllunio Lleol

- 4.12 Dylai awdurdodau cynllunio lleol fynnu bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer y dull dymchwel ac unrhyw waith adfer arfaethedig ar y safle dim ond os yw'n credu bod cynnig penodol yn debygol o gael effaith sylweddol ar yr hyn sydd o'i gwmpas. Ni fydd pob cynnig dymchwel a gyflwynir o dan y ddarpariaeth cymeradwyo ymlaen llaw yn cael effaith o'r fath.

Penderfyniad:

- 4.13 Mae gan yr awdurdod cynllunio lleol 28 diwrnod i benderfynu a hysbysu'r ymgeisydd os oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer y dull dymchwel a bod angen unrhyw waith adfer ar y safle. Mae'r cyfnod hwn yn dechrau o'r diwrnod ar ôl i'r awdurdod cynllunio lleol gael cais dilys.
- 4.14 Nid oes lle i ymestyn y cyfnod penderfynu (hy cam un – penderfynu a oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw), ac ni ddylai'r cam dewisol, cam dau (hy lle mae angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, rhoi neu wrthod y gymeradwyaeth honno) gael ei sbarduno am resymau amherthnasol.

Pan nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 4.15 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn penderfynu nad oes angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, gall y gwaith dymchwel fynd yn ei flaen:
- i. pan fydd y datblygwr yn cael hysbysiad ysgrifenedig o benderfyniad o'r fath; neu
 - ii. ar ôl i'r cyfnod penderfynu o 28 diwrnod ddod i ben.
- 4.16 Dylai'r awdurdod roi hysbysiad o unrhyw benderfyniad cyn gynted ag y bo modd, yn hytrach na chaniatáu i'r cyfnod o 28 diwrnod ddod i ben heb hysbysu'r ceisydd. Felly, mae angen i'r awdurdod greu a defnyddio ffyrdd dibynadwy a dilysadwy o roi gwybod i'r ceisydd am hysbysiad o'r fath.
- 4.17 Rhaid i'r datblygiad gael ei gyflawni yn unol â'r manylion a gyflwynwyd gyda'r cais am y penderfyniad neu fel y cytunir fel arall yn ysgrifenedig gan yr awdurdod.

Penderfyniad: Pan fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw

- 4.18 Os yw'r awdurdod cynllunio lleol yn hysbysu o fewn y cyfnod penderfynu o 28 diwrnod bod angen cymeradwyaeth ymlaen llaw, bydd ganddo wyth wythnos o ddyddiad dilysu'r cais i gyhoeddi ei benderfyniad, neu gyfnod hirach y cytunir arno'n ysgrifenedig (gweler Erthygl 23 o Orchymyn Cynllunio Gwlad a Thref (Gweithdrefn Rheoli Datblygu) (Cymru) 2012 ("DMPWO")).

5.0 Terfynau Amser ar gyfer Cychwyn

- 5.1 Ym mhob achos, rhaid i'r datblygiad ddechrau:

- Os yw'r awdurdod cynllunio lleol wedi rhoi cymeradwyaeth, o fewn cyfnod o bum mlynedd o'r dyddiad y rhoddwyd y gymeradwyaeth;
- Mewn unrhyw achos arall, o fewn cyfnod o bum mlynedd o'r dyddiad y cafodd yr awdurdod cynllunio lleol y cais.

6.0 Hawl i Apelio

- 6.1 Nid oes hawl i apelio yn erbyn penderfyniad awdurdod cynllunio lleol i fynnu cymeradwyaeth ymlaen llaw, hy y penderfyniad yng ngham un y broses ymgeisio (gweler adran 1.2).
- 6.2 Fodd bynnag, o dan adran 78 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990, mae gan ymgeiswyr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad yr awdurdod cynllunio lleol i wrthod cymeradwyaeth, neu ei gymeradwyaeth sy'n amodol ar amodau y maent yn anghytuno â nhw, neu fethiant i benderfynu ar gais a wnaed o dan y weithdrefn cymeradwyo ymlaen llaw, hy y penderfyniad a wnaed gan yr awdurdod cynllunio lleol yng ngham dau'r broses ymgeisio. Rhaid gwneud apeliadau o'r fath i Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru o fewn chwe mis i ddyddiad yr hysbysiad o benderfyniad yr awdurdod cynllunio lleol.
- 6.3 Yn gyffredinol, mae apeliadau cymeradwyaeth ymlaen llaw yn dilyn yr un gweithdrefnau ac amserlenni ag apeliadau sy'n ymwneud â chaniatâd cynllunio cyffredin. Mae canllawiau am y gweithdrefnau ar gael ar [wefan Llywodraeth Cymru](#).
- 6.4 Os gwrthodir cymeradwyaeth a bod hynny'n cael ei gadarnhau ar apêl, gall ymgeisydd wneud cais o'r newydd am benderfyniad ynghylch cymeradwyaeth ymlaen llaw i'r awdurdod cynllunio lleol. Gall unrhyw gais newydd gynnwys manylion am leoliad a/neu edrychiad gwahanol. Rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol ystyried pob cais unigol eto ar ei rinweddau unigol.
- 6.5 Dylid nodi nad yw gwrthod cymeradwyaeth ymlaen llaw o dan y naill drefn na'r llall yn dileu hawliau datblygu a ganiateir ar gyfer safle unigol. Dim ond gwrthodiad i'r cais penodol sy'n cael ei ystyried ydyw.

7.0 Digolledu

- 7.1 Nid oes unrhyw ddigollediad yn daladwy dan Adran 108 o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 os gwrthodir cais am gymeradwyaeth ymlaen llaw gan yr awdurdod cynllunio.

8.0 Ffioedd

- 8.1 Rhaid cynnwys y ffi berthnasol gyda chais am benderfyniad ynghylch a fydd angen cymeradwyaeth ymlaen llaw gan yr awdurdod cynllunio lleol. Ar hyn o bryd, y ffi yw £100 ar gyfer cymeradwyaeth ymlaen llaw sy'n ymwneud â Rhannau 6 a 7 o'r GPDO a £460 ar gyfer cymeradwyaeth ymlaen llaw sy'n ymwneud â Rhan 24 fel y nodir yn [Rheoliadau Cynllunio Gwlad a Thref](#)

[\(Ffioedd am Geisiadau, Ceisiadau Tybiedig ac Ymweliadau Safle\) \(Cymru\) \(Diwygio\) 2020, Rhif 745 \(Cy.168\)](#). Mae rhagor o ganllawiau ynghylch ffioedd ar gael yn Atodiad 7 – Cyfrifo'r ffi.

9.0 Cymhwyso'r Gyfarwydddeb Cynefinoedd at y Broses Cymeradwyo Ymlaen Llaw

- 9.1 Wrth ystyried cais am Gymeradwyaeth Ymlaen Llaw, mae'r ddyletswydd yn rheoliad 9(3) o Reoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010 ('Rheoliadau 2010'), fel y'u diwygiwyd, yn golygu bod yn rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol roi sylw i ofynion y Gyfarwydddeb Cynefinoedd (Cyfarwydddeb 92/43/EEC ar warchod cynefinoedd naturiol a phlanhigion ac anifeiliaid gwyllt).

Y profion sy'n ofynnol gan y Gyfarwydddeb Cynefinoedd

- 9.2 Mae'r ystyriaeth sydd ei hangen ar gyfer cais sy'n elwa ar hawliau datblygu a ganiateir yn debyg iawn i'r ystyriaeth a roddir i gais cynllunio o ran y Gyfarwydddeb Cynefinoedd. Mae angen i awdurdod cynllunio lleol ystyried:
- A gyflwynwyd gwybodaeth ddigonol iddynt allu penderfynu a yw'r cynnig yn bodloni diben rhanddirymu priodol y Gyfarwydddeb Cynefinoedd;
 - A oes unrhyw ddewis amgen boddhaol i'r cynnig;
 - A fydd y cam gweithredu a awdurdodir yn peidio â niweidio cynhaliaeth poblogaeth y rhywogaeth dan sylw ar statws cadwraeth ffafriol yn eu hamgylchedd naturiol.
- 9.3 Gallai 'diben rhanddirymu priodol' fod yn ddiben y cyfeirir ato yn rheoliad 53(2)(e) Rheoliadau 2010, sy'n nodi dibenion diogelu iechyd y cyhoedd neu ddiogelwch y cyhoedd neu resymau hanfodol diddordeb cyhoeddus tra phwysig. Y dibenion hyn yw'r rhai a ddefnyddir amlaf i gyfiawnhau rhanddirymiad o'r Gyfarwydddeb; fodd bynnag, mae dibenion eraill yn bodoli hefyd y gellid caniatáu trwydded ar eu cyfer o dan Reoliadau 2010.
- 9.4 Mae Erthygl 1(i) y Gyfarwydddeb Cynefinoedd yn diffinio statws cadwraeth rhywogaethau Ewropeaidd.
- 9.5 Er bod yn rhaid i awdurdodau cynllunio lleol ystyried y profion uchod, ni ddylai ddyblygu rôl y corff cadwraeth. Yr unig amgylchiadau pan ddylai awdurdodau cynllunio lleol wrthod cymeradwyo manylion sy'n galw am gymeradwyaeth ymlaen llaw yw pan fydd trosedd sy'n gysylltiedig â rhywogaeth a warchodir gan Ewrop yn debygol o ddeillio o'r datblygiad a phan fyddai'n annhebygol y byddai trwydded gan Cyfoeth Naturiol Cymru yn cael ei chaniatáu⁶. Pan fydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn datgan eu bod yn fodlon y gellir trwyddedu datblygiad arfaethedig, mae gan yr awdurdod cynllunio lleol hawl i ddibynnu ar eu barn nhw.

⁶ R (Morge) v. Cyngor Sir Hampshire [2011]

- 9.6 Byddai casgliadau'r profion, yn ogystal â'r tebygolrwydd o ganiatáu trwydded ar gyfer y cynnig, yn ffurfio ystyriaeth berthnasol i'r awdurdod cynllunio lleol wrth wneud penderfyniad i roi cymeradwyaeth ymlaen llaw ai peidio. Bydd angen i'r awdurdod cynllunio lleol ddangos bod swyddogion, neu aelodau etholedig, wedi bod yn ymwybodol o'u dyletswydd a'u bod wedi'i hystyried wrth wneud y penderfyniad.

Mesurau lliniaru

- 9.7 Wrth ystyried y profion, gallai fod angen cyflwyno mesurau lliniaru a sicrhau cymeradwyaeth ar eu cyfer gan yr awdurdod cynllunio lleol er mwyn i'r cynllun fynd rhagddo. Dylid ond defnyddio'r mesurau lliniaru i sicrhau na fydd y gweithrediadau yn niweidiol i gynhالياeth poblogaeth y rhywogaeth a warchodir dan sylw ar statws cadwraeth ffafriol yn eu hamgylchedd naturiol.

Defnyddio amodau

Pan fydd awdurdod cynllunio lleol yn cynnig cymeradwyo'r manylion a gyflwynir, nid yw'r ddyletswydd yn erthygl 12 y Gyfarwyddeb Cynefinoedd i ystyried Rhywogaeth a Warchodir gan Ewrop yn cael ei chyflawni drwy'r:

- amodau sy'n ei gwneud yn ofynnol i gynnal arolygon o Rywogaeth a Warchodir gan Ewrop; neu
- ddefnydd o 'wybodaeth' ar yr hysbysiad yn hysbysu'r ymgeisydd o faterion Rhywogaeth a Warchodir gan Ewrop neu y gallai fod angen cymeradwyaethau eraill hefyd.

Beth os na ellir rhoi cymeradwyaeth?

- 9.8 Mewn amgylchiadau eithriadol, yn arbennig rhai sy'n gysylltiedig â gwaith dymchwel pan nad oes llawer o ddewisiadau eraill posibl, efallai na fydd yn bosibl rhoi cymeradwyaeth ymlaen llaw o ganlyniad i'r Gyfarwyddeb Cynefinoedd. Bydd gan yr ymgeisydd hawl i apelio i Weinidogion Cymru pe byddai hyn yn digwydd. Pe byddai penderfyniad yr awdurdod cynllunio lleol yn cael ei gadarnhau ar ôl apêl, byddai hyn yn golygu i bob pwrpas na fyddai'n bosibl gweithredu'r caniatâd a roddwyd gan y Gorchymyn Datblygu Cyffredinol a Ganiateir. Nid yw hyn yn atal yr ymgeisydd rhag ceisio cymeradwyaeth ymlaen llaw ar gyfer cynllun amgen, neu geisio sicrhau caniatâd cynllunio i wneud gwaith ar y safle.

Canllawiau pellach

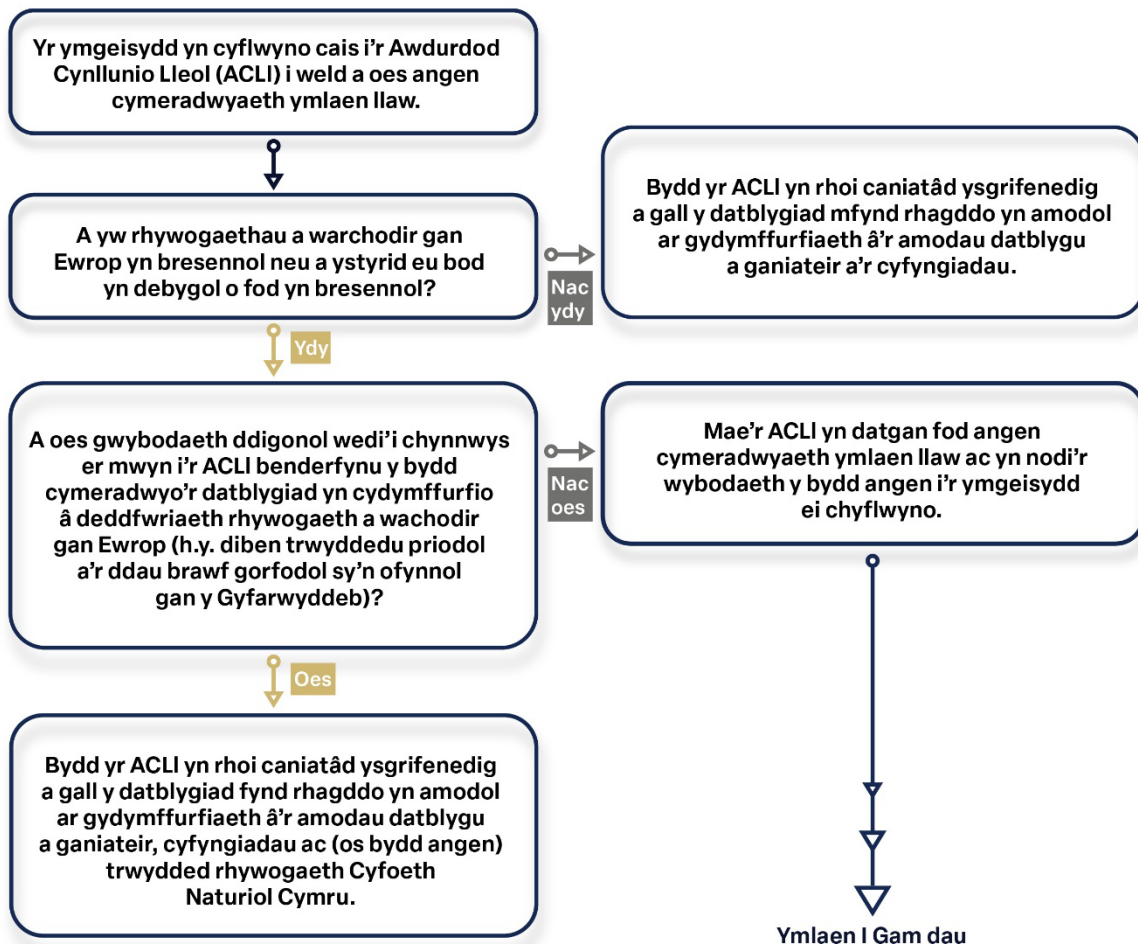
- 9.9 Mae'r Comisiwn Ewropeaidd wedi cynhyrchu canllaw er mwyn helpu i ddehongli deddfwriaeth Rhywogaethau a Warchodir gan Ewrop '[Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC](#)' (Chwefror 2007).

10.0 Gorfodi

- 10.1 Gall datblygiad a gyflawnir yn groes i'r amodau a osodir gan y GPDO neu gan yr awdurdod cynllunio lleol o ganlyniad i gais am gymeradwyaeth ymlaen llaw, neu gymeradwyaeth yn dilyn y gofyniad am gymeradwyaeth ymlaen llaw, fod yn destun camau gorfodi o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990.

Atodlen 1

Cam Un



Cam Dau

